

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za imo-
zematvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščenecv, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda Din 1.—. V oglašnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 16.

Sreda, 25. februarja 1931.

Leto VI.

K vprašanju revizije socialnega zavarovanja.

Za čim enotnejšo izvedbo zavarovanja.

Načrt zakona o reviziji socialnega zavarovanja v novi obliki je za delavstvo absolutno nesprejemljiv, ker silno poslabšuje dosedanje zavarovanje. Naša zahteva je, da se sedanj zakon izvede do kraja.

Delodajalci pa ne zahtevajo samo, da se sedanje zavarovanje poslabša, glede na dajatve, ampak zahtevajo tudi, da se izloči iz zavarovanja več panog sedaj zavarovanega delavstva in nameščenstva ter najboljše plačanih nameščenecv.

To pomeni rušenje socialnega zavarovanja.

Rušenje socialnega zavarovanja pa tudi pomeni zahtevo po stabiliziranju še novih socialnozavarovalnih zvez, ki morejo služiti samo temu namenu, da dobe delodajalci čim več vpliva na te zavode in da potem vsak na svoji strani delajo za poslabšanje in se upirajo izboljšanju socialnega zavarovanja.

Ta namen je tako jasen, da ni prav nikakršnega dvoma o tem. Te zahteve delodajalcev podpirajo pri nas izmed delavcev in nameščenecv samo znani »narodnjaki«, ki so se nedavno priključili Stankovičevi, od delodajalcev podpirani organizaciji v Beogradu. Priključili so se pa ravno ob pravem času, da ji bodo pomagali delati testament, ker ta »organizacija« kot taka ne uživa nikjer pravega ugleda. Usiljivca, bivšega komunisti pač nikjer ne marajo, ker vedo, da se ne morejo zanesti nanj.

Naše načelo je: enotno zavarovanje, čim enotnejše, bolje. Varovati se pa morajo pridobljene pravice, in, če to potreba zahteva, v enotnem zavarovanju dati raznim panogam zavarovancev specializirano sekcijo, skoz zavarovanje glede zdravljenja, dajatve in samoodločbe. To je mogoče in z ozirom na razmere v naši državi vsaj ponekod potrebno.

Razorožitev, diplomacija in kapitalizem

Kdaj bomo premagali barbarstvo preteklih vekov.

Že od svetovne vojne sem se snuje in pripravljala razorožitev in ne mine leto, da se ne bi sklicala vsaj ena razorožitvena konferenca. Države pošiljajo svoje najboljše državljane na te konference in povsod se kaže naklonjenost razorožitveni ideji, toda razorožitve le noče biti. Nasprotno so države oborožene do zob, morilna vojna industrija cvete, kakor še nikoli. Oboroževanje požira težke milijarde, dočim po drugi strani milijone delovnih ljudi strada...! Vsega tega je kriva dvorezna politika mednarodne diplomacije, ki sploh ne misli resno na razorožitev. Fašizem, ta največja vojna nevarnost, vendar živi od kapitalističnih podpor. Italija je zastopana na vsaki razorožitveni konferenci. Doma pa lujska glavarmeožiče na vojno in vzgaja mladino v besnem vojnem sovražnosti. Njegov zvesti opreda zunanji minister Grandi pa dokazuje svetofašistično miroljubnost. Preko teh nasprotujočih si dejstev koraka mednarodna diplomacija z zaprtimi očmi... Niti na um ji ne pride, da bi snela fašistični diplomatični krinko z obraza. Kar je v Italiji Mussolini, to je Pilsudski na Poljskem in Hitler v Nemčiji. Vse te klike pa žive od buržoazne protekcije in uživajo podporo kapitalizma, ki bi rad zapletel Evropo v novo vojno, da bi zopet koval dobiček iz ljudske krvi... Vse to zveni kakor zasmeh razorožitveni ideji delavstva. Prava razorožitev in luč spoznanja bo prinesla človeštvu le osvobodilna ideja.

C. B.

Nezaposlenost delavcev v Jugoslaviji.

Z dosedanjimi sredstvi ni mogoče podpirati niti 2000 delavcev letno, če bi dali vsakemu izmed njih samo Din 10 podpore.

V ponedeljek, dne 16. t. m. je se-zvalo ministrstvo socialne politike in narodnega zdravja v Beograd konferenco predstavnikov raznih ministrstev, zbornic in korporacij delavskih in delodajalskih glede nezaposlenosti delavcev v Jugoslaviji.

Načelnik ministrstva socialne politike in narodnega zdravja je konferenci predsedoval ter podal izčrpen pregled o nezaposlenosti delavcev v raznih državah sveta ter rekel, da gospodarska kriza meče vedno več in več milijonov delavcev v naročje nezaposlenosti. Iz podatkov našega posredovanja dela in delavskega zavarovanja je razvidno, da v naši državi obstoja akutna nezaposlenost, ki zadeva okoli 30.000 delavcev, a s sezijskimi vred okoli 100.000 delavcev raznih strok. Cilj konference, kakor si ga je zamislilo ministrstvo socialne politike in narodnega zdravja, je bil, da konferenca odgovori na ta vprašanja:

1. Obstoji li in v koliki meri nezaposlenost v naši državi.
2. Ali se more zaposliti delavce gotovih profesij, ki nimajo izgleda, da se razvijejo, v katerih drugih profesijah v naši državi in v kakšnem številu.
3. Ali je mogoče kje zaposliti delavce, ki bi se eventualno vrnili iz inozemstva — in kako naj se olajša njih povratek.
4. Kaj je treba storiti, da se pri nas nezaposlenost ublaži in odpravi.

Predstavniki delavcev na tej konferenci (URSSJ) in njega sestavne organizacije GRS za Srbijo, zveza stavbinskih delavcev, živilskih delavcev, tekstilnih delavcev in centralno tajništvo delavskih zbornic so povdarili potrebo dela na tem polju ter izrekli priznanje ministrstvu, da se trudi za odpravo nezaposlenosti. Toda so pa obenem povdarili dejstvo, da je nezaposlenost že tu ter da briga sama za nezaposlene ne zadošča stvarnim potrebam. Zato so izrekli željo, da naj obseza ta anketa o odpravljanju nezaposlenosti tudi vprašanje o zavarovanju že nezaposlenih. Doslej so podpirale nezaposlene delavce samo borze dela. Ali njih skupna sredstva znašajo letno kvečjemu okoli deset milijonov dinarjev, od katere vsote, poleg vzdrževanja uprave, ne zadošča za podpiranje niti 2000 delavcev skozi eno leto po 10 dinarjev na dan.

Odgovarjajoč na to željo je izjavil predsednik, da se strinja s tem, da se tudi to vprašanje pritegne v razpravo konference.

Končno je bila konferenca odgodena do srede, dne 25. februarja, da ministrstva zberejo potrebni material, na katerega podlagi se izdela načrt za pobijanje nezaposlenosti.

»Rad. Nov.«, Beograd.

O poteku konference bomo o priliki poročali.

Angleška delavska vlada za brezposelne.

Novi krediti za podporo brezposelnih izglasovani.

Konservativci so predlagali v spodnji zbornici, da se naj kredit za podporo nezaposlenim zviša samo za 10 milijonov, ne za 20 milijonov, kakor je predlagala vlada.

Predlog konservativcev je bil odklonjen z 245 glasovi; za predlog je glasovalo 242 poslancev.

Zmaga angleške delavske stranke pri nadomestnih volitvah.

V East Islingtonu so se radi smrti poslanke delavske stranke dr. Ethel

Bentham vršile nadomestne volitve, pri katerih je kandidatka delavske stranke gospa Leath Minning dobila 10.591 glasov, kandidat stranke za svobodno imperijsko trgovino 8.314, predstavnica konservativne stranke 7.182 in liberalec 4.450 glasov, kar znači, da ima delavska stranka 2.277 glasov več proti 1.558 glasovom ob predzadnjih volitvah. Gospa Minning je 15. žena v angleški spodnji zbornici.

— — —

Skrajšanje delovnega časa v nemški industriji.

Proti znižanju plač. — Dober konzument je temelj gospodarstva.

Epidemično se je vršila in se vrši propaganda za znižanje delavskih in nameščenških mezd, zlasti po evropskih državah, ki trpe pod gospodarsko krizo.

Vendar se nahaja tudi med znanstveniki socialnih ved in gospodarstva mnogo teoretičarjev, ki s prepričevanjem dokazujejo, da je politika poslabševanja življenskega standarda najbolj nesrečen problem za reševanje gospodarske krize, ker se utegne s politiko poslabšanja življenskega položaja samo zmanjšati konzum, porabo produktov, ne pa povečati produkcijo, ki sloni na porabi produktov.

To spoznanje se polagoma uveljavlja. V nedeljo se je namreč sklenilo v kovinski industriji med podjetniki kovinske industrije in zastopniki strokovnih organizacij dogovor, ki naj prepreči predvsem nadaljnje od-

puščanje delavcev in nameščenecv. Za delavce je uvedeno petdnevno delo na teden, za nameščenice pa skrajšani delovni čas na ta način, da prihajajo zjutraj pozneje v pisarno, popoldne pa zapuste pol ure prej pisarno. V kielski ladjedelnici Howaldt so skrajšali delovni čas od 48 na 40 ur, ne da bi bili znižali mezde in plače.

S tem pomembnim ukrepom se bo zvišalo število zaposlenih delavcev za 20 odstotkov, kar pomeni za to podjetje eno petino več zaposlenih delavcev.

Misel skrajšanja delovnega časa je izprožila pruska vlada, katere predsednik je socialni demokrat dr. Braun.

Vrše se pa pogajanja glede skrajšanja delovnega časa tudi za druge industrije in je jako mnogo upanja, da se doseže sporazum. Na dva na-

240 milijard dinarjev za oboroževanje na leto.

Angleški finančni minister o potrebi miru.

Angleški finančni minister Snowden je imel nedavno zanimivo predavanje o bremenih, ki tlačijo narode zaradi oboroževanja.

Snowden je rekel:

Prav tisti, ki so ta bremena prenašali, se niso zadosti zavedali, koliko jih ta bremena tlačijo. Svet je potrošil vsako leto za oboroževanje 900 milijonov funtov šterlingov, to je 240 milijard dinarjev. Od teh stroškov za oboroževanje pa odpada 60 odstotkov na evropske države, 20 odstotkov na Zedinjene države in 20 odstotkov na ostale dele sveta in dežele. Toda vendar predstavljajo ti stroški za oboroževanje samo majhen del bremen, ki jih morajo narodi nositi kot posledico politike, ki se naslanja na moč. Oboroževanje je izzvalo vojno in pospeševalo vojno mišljenje. Vendar se pa z vojno ni nikdar nič doseglo. Ta je bila samo igra, iz katere sta izšli obe strani z izgubami.

Velika Britanija, je rekel Snowden, je napravila v vojni več nego sedem milijard funtov šterlingov dolga, to je 1877 milijard dinarjev. Vsako leto bomo morali potrošiti za ta dolg 350 milijon funtov šterlingov, to je nad 75 milijard Din. Računajoč sedanje obroke odplačevanja tega dolga, bomo potrebovali 140 let, da dolg poplačamo. Britanski davčni obvezanci bodo morali plačevati za kritje našega dolga milijon funtov šterlingov vsak dan. Dohodek celoletnega dela dveh milijonov delavcev je približno enak vsoti, ki jo Velika Britanija izdaja za pokrivanje svojega vojnega dolga. Tej vsoti izdatkov je treba 115 milijonov funtov šterlingov prišteti za vojne penzije, kar znaša skupaj velikansko vsoto 520 milijonov funtov šterlingov na leto, ali tisoč funtov na minuto. To velikansko vsoto mora britanski narod plačevati v vojne namene. Tri četrtine britanskih davčnih prejemkov se potroši zaradi minulih in zaradi pripravljanja bodočih vojen. Britanski narod je bil z davki najbolj obremenjen narod na svetu.

čina se delovni čas lahko skrajša: ali da se uvede petdnevni delovni teden, ali pa da se ohrani šestdnevni delovni teden, pa se dnevni delovni čas toliko skrajša, da znaša tedensko 40 ur.

Seveda podjetniki še vedno računajo s tem, da se bodo plače v do- glednem času znižale ter da bo padec plač povzročil tudi padec cen blagu. Vendar pa je ta račun napačen in delavske strokovne organizacije se bodo tej nameri čimbolj upirale, ker tudi one stoje na stališču, da šele takrat ne bo gospodarske krize, če se producira blago živahno in enako živahno tudi konzumira. Dober konzument je najjačji stebler gospodarstva; če ni konzumenta, pa tudi produkcija ni potrebna. Mrtva doba, ki nastane zaradi tega, je pa gospodarska kriza.

Znaki kažejo, da se bo uveljavilo mnenje pametnih sociologov in narodnih gospodarjev, ki trdijo, da je dober konzument temelj gospodarstva.

Zbirajte za tiskovni sklad!

Snowden in stranka.

Resen govor pred poslanskim klubom.

Iz Londona poročajo berlinskemu »Vorwärtsu«:

V seji parlamentarnega kluba delavske stranke je pojasnjeval finančni minister Snowden razna napačna razlaganja njegovega govora v angleški spodnji zbornici. Ob nekoliko resne volje, bi nikdo ne mogel razbrati iz njegovega govora takih neresničnosti, ki bi utegnile eventualno tudi ogroziti angleško finančno stabilnost v inozemstvu. Doba in gospodarski položaj je sedaj tak, da se ne more tako nadaljevati, kakor bi bilo vse normalno. Snowden je rekel:

Deficit državnega proračuna je velik, in delavska vlada mora poizkusiti, da ga izravna.

To storiti samo z davki, bi moralo položaj naroda še poslabšati, ker končno obvisi vendarle vsi davki na njem. Pot za odpravo deficita bi bilo zvišanje prispevka za zavarovanje za nezaposlene. To je pa vlada odklonila, ker je taka obremenitev za delavstvo pretežka.

Nikdar, je nadaljeval Snowden z močnim poudarkom, se nisem bavil z mislijo, da bi se zniževala mezde in plače. Če sem govoril o žrtvi, ki jo morajo doprinesiti ob sedanjem položaju vsi deli naroda, je bilo to, da mora delavstvo zaenkrat zaradi tega

položaja potrpeti, če se ne bo moglo takoj izgraditi socialno skrbstvo, rodbinske pokojnine, ne najeti večje posojilo itd.

Anglija je v vojni izdala vsak dan tri do pet milijonov funtov šterlingov.

Če sedaj Lloyd George misli, da bo uresničil svoje načrte z ogromnimi posojili, tedaj naj pomisli na to, pod čigavo vlado so bili napravljeni vojni dolgovi, ki jih moramo danes plačevati in ki jih Lloyd George ni pokril s primernimi davki.

Za vojne dolgove potrebne vsote so, ki nam danes manjkajo in ki bi jih danes morali imeti za socialne potrebe.

Zločin bi bil od mene, če bi delavski stranki ne hotel povedati, kako je z nami. Najpoglavitejša dolžnost demokracije je, da nje voditelji resnico povedo svojim pristašem. Težak posel imam. Na mojih ramah sloni vsa peza gospodarske krize. Če bi se me sodilo ob vsakem koraku s perfidijo in sumničilo vsak moj korak, je naravno, da mi postane posel nezposen. Po svojem lastnem znanju pa vem, da zna delavsko gibanje zrediti tudi najtršim dejstvom s treznostjo v lice in vedno zopet prilagoditi svoje ravnanje.

Razlika in zopet razlika.

Ali se bodo difference železničarjem izplačale?

Pred par dnevi je bilo v dnevnem časopisu objavljeno, da se je vlada odločila likvidirati vse stare obveznosti in sicer v najkrajšem času. Katero so vse te obveznosti, ni rečeno. Nam je ena teh obveznosti znana, ki datira iz let 1923-24 in je tudi stara že sedem let. To so mezdne razlike, ki so nastale pri železniškem delavstvu največ v ljubljanski direkciji ob prevedbah delavcev iz dnevnih na urne plače. Glasom naredbe bi se imele prevedbe vseh delavcev izvršiti z dnem 25. septembra 1923. leta. Toda te prevedbe so se pravočasno izvršile samo v onih direkcijah državnih železnic, ki so imele v proračunu potrebno kritje. Ker pa vse direkcije niso imele denarja niti za redne izdatke dovolj, zato niso razlik mogle izplačati, kajti nove urne plače so bile višje kot pa preje dnevnice. V ljubljanski oblastni direkciji so posamezna odelenja delavce prevedla po možnosti kreditov, ena preje, druga pozneje. Delavnica v Mariboru je izvedla prevedbo pet mesecev, progovna sekcija osem, kurilnica in promet pa celo dvanaest mesecev pozneje. Z ozirom na uredbo so delavci zahtevali razlike, kajti uredba je veljala z enim ter istim datumom za vse direkcije in za vse oddelke. Da se torej ni vse istočasno prevedlo, je pač bil vzrok: **pomanjkanje kreditov.** Radi izplačila teh difference je poslal Savez železničarjev — menda prvo — deputacijo k generalni direkciji drž. železnic v Beograd, in sicer dne 29. decembra 1924.

leta. Tedanji gen. direktor g. Ilić je difference priznaval, toda rekel je, da v to svrhu še nima kredita, ker so mu zopet proračun močno skrečili.

Od tistega časa je Ujedinjeni savez železničarjev v tej stvari večkrat interveniral, toda odgovor je bil vedno ta, **da se pravico na razlike delavcem sicer priznava,** toda da pa še vedno manjka kredit. Lani pa se je vendar uprava odločila rešiti to zadevo ter je ukazal prometni minister pripraviti obračune. To se je končno storilo. Toda do izplačila zopet ni prišlo, akoravno je bilo vse pripravljeno. Potem pa se je naenkrat pojavilo novo vprašanje, namreč to, ali imajo pravico do razlik delavci vseh odelenj ali ne. Nekdo je baje »pogruental«, da bi imeli pravo do te terjatve samo delavci **delavnic ter kurilnic,** ne pa tudi **progovni ter postajni (skladiščni) delavci.** Zakaj in na podlagi česa se je naenkrat pojavila ta razlika, ki v naredbi nima podlage, ni razumljivo. Konsekventno bi torej bilo, da uprava drž. železnic izplača, kar je po lastni uredbi dolžna vsem delavcem, brez razlike na odeljenja. To zahteva od nje lasten prestiž. A.

Izgon albanskih emigrantov iz Avstrije. Dunajska policija je ugotovila, da so dunajski albanski emigranti organizirali atentat na albanskega kralja. Vlada izžene vse v atentat zapletene Albance iz Avstrije.

Narobe sistem.

Največja socialna krivica se je človeku zgodila takrat, ko so postavili, da je vprašanje želodca privatna zadeva posameznika, toda vprašanje spola pa mora biti zadeva oblasti. Za svoj kruh mora vsakdo skrbeti sam, oblast se ne briga, če si sit ali lačen, ampak v zadevah spolne ljubezni pa skrbe drugi, kaj mora biti in česa ne sme biti.

Kruh in ljubezen sta važna faktorja v življenju človeka, vendar je kruh važnejši za obstoj posameznika. Človek se lahko narodi deformiran brez spola pa bo vseeno lahko živel do visoke starosti, ne bo pa živel niti eno uro, če se narodi brez želodca.

Jasno je torej, da je hrana poleg zraka prvi in glavni pogoj za eksistenco vsakega posameznika človeka. Drugi glavni pogoj sta topla obleka in topel stan v mrazu. To so življenska sredstva, ki so absolutno potrebna vsem ljudem. Človek ima lahko individualne lastnosti in jih tu-

di ima. Na svetu je dve milijardi ljudi pa ne boste našli dveh oseb, ki bi bili do pičice v vseh ozirih enaki. Razlike so v polti, postavi, mentalnosti, temperamentu itd., ni pa nobene razlike v procesu hranitve in izpreminjanja hrane v kri in druge sestavne dele telesa. Vsak človek mora jesti. To je tako stara in znana resnica, da je smešno, če se omenja, ali mora se omeniti, da pokažemo v pravi luči krivico, ki jo trpe milijoni posameznikov samo zato, ker skrb za kruh, za življenska sredstva, ni kolektivna skrb. Kruh bi nikdar ne smel biti privatna lastnina!

Tako pa imamo narobe socialni sistem, v katerem je kruh privatna zadeva posameznika, dasi je to primerna in za vse ljudi enako potrebna eksistenčna dobrina, dočim je spolna ljubezen javna zadeva, ki se predpisuje vsem državljanom enako, dasi je spolnost čisto individualnega značaja! Naravni proces reprodukcije je sicer enak kakor je proces na-

Doma in po svetu.

Zloraba volitev delegatov v II. rudarsko skupino. »Jutrov« poročevalec iz Trbovelj pravi, kako silno so bili veseli, ko so videli, da delavstvo nastopa pri volitvah v II. rudarsko skupino enotno. Oni pa, ki so zakrivali neenoten nastop, bodo že vedeli zakaj, zavedati pa se morajo tudi odgovornosti, ki so jo s tem prevzeli. Volitve so pokazale, koliko zaupanja ima kdo. Nihče pa ne sme pričakovati od rudarjev, da bodo še zaupali dogovoru, ko so opazili, da se je dogovor prelomil. Prelomili so ga tisti, ki bi bili imeli dobiček od dogovora in vpliv, ki jim ne gre. Kaj torej hočete? Če bi bili gospodje tamokoli res tako radi enotni, kdo jim je to branil? Organizacija zavednih rudarjev je v Trbovljah najmočnejša, naj bi bili lojalno podprli kandidat organizacije, pa bi se enotnost delavstva manifestirala na najlepši način.

Predavanje češkoslovaškega tiskovnega atašeeja o sedanjem režimu v Jugoslaviji. Uradni »Pregled štamp« prinaša poročilo o predavanju tiskovnega atašeeja pri češkoslovaškem poslanstvu v Beogradu, drja Melča, ki ga je imel v Pragi v »Svobodni šoli političnih znanosti«. Dr. Melča, ki ga je imel v Pragi v »Svobodni šoli političnih znanosti«. Dr. Melča, ki ga je imel v Pragi v »Svobodni šoli političnih znanosti«. Dr. Melča, ki ga je imel v Pragi v »Svobodni šoli političnih znanosti«. Po njegovem mnenju se režim sedaj nahaja v tretjem stadiju svojega razvoja, ko je začela vlada podvzemati prve korake za postopno demokratizacijo. Na vprašanje, koliko časa bo sedanji režim trajal, da so odgovori zelo različni. Pristaši sedanjega režima pravijo, da bo trajal še zelo dolgo, protivniki pa da mu prokujejo skorajšen konec. Po mnenju drja Melča je resnica nekako v sredini. Po njegovem mnenju bo verjetno prvi korak na poti k demokratizaciji intenzivno sodelovanje raznih stanov in interesnih skupin v ekonomskih in občinskih vprašanjih.

Načrt novega trgovskega zakona je bil razposlan pristojnim korporacijam v presojo. Zakon interesira tudi trgovske nameščence.

Edino katolicizem bo privedel Španijo v normalne razmere iz kaosa, v katerega sta jo pahnila komunizem in framazanstvo, tako ugotavlja nedeljski »Slovenec«. Ampak čudimo se, kako to, da katolicizem rešuje Španijo 16 stoletij in nazadnje vendar — kaos. Tudi duhovniškega hujskanja v Litvi in zatiranja poljskih manjšin so po njegovem krivi frama-

Priprave za razorožitveno konferenco. Tajništvo Društva narodov je poslalo vsem vladam okrožnico s pozivom, da predložijo svoje predloge v tem vprašanju Društvu narodov, in sicer najkasneje do jesenskega zasedanja plenuma. Razorožitvena konferenca se sestane dne 2. februarja 1932. Plenumu bo namreč tajništvo predlagalo, da se skliče svetovna razorožitvena konferenca.

Atentat na albanskega kralja. Albanski kralj Zogu se zdravi na

Dunaju. Dne 20. t. m. se je hotel peljati zvečer iz gledališča. Pred izhodom gledališča sta skočila h kralju dva mlada človeka, bivša albanska oficirja, ter sta dvanaestkrat ustrelila. Po prvih strelah se je kralj umaknil v opero in ni bil zadet. Zadeta sta bila njegov adjutant major Popola in dvorni maršal Libohoval. Prvi je umrl kmalu potem. Atentatorja Gjeleri in Kani sta pobegnili, a sta bila aretirana kmalu po polnoči. Priznala sta, da sta hotela umoriti kralja zaradi njegove politike. Aretiranih je bila vrsta albanskih emigrantov.

Atentat na albanskega kralja na Dunaju je snov za živahno časopisno razpravljanje v inozemstvu. Atentatorja sta namreč izjavila, da sta hotela kralja umoriti zaradi njegove politike, češ, da bo spraval Albanijo v popolno odvisnost Italije. Atentatorja sta emigranta, ki vodita »protidržavno« politiko v inozemstvu. Refren izvajanj inozemskega tiska je: Naša simpatija ni albanski kralj, ker če bi bile politične razmere v Albaniji dobre, svobodne, bi ne bilo emigrantov. Emigranti so otroci politike. Dunajska »Die Stunde« primerja svoječasni obisk belgijskega kralja na Dunaju z bivanjem kralja Zoguja in pravi, da se belgijskemu kralju, čeprav se je svobodno kretal na Dunaju, ni skrivil niti las, ker pač ni nikogar v Belgiji, ki bi imel s kraljem poravnati kakšne račune.

Ureditev avstroogrskih dolgov. — Avstroogrška je zapustila precej dolgov, ki so se jih obvezale plačati nasledstvene države, in sicer Rumunija, Jugoslavija, Avstrija, Češkoslovaška in Italija. Glavni dolžnik Madžarska dogovor šele podpiše, ko se »gospodarsko opomore«. Po tem sporazumu dolgujejo na ta način Madžarska eno milijardo 400 milijonov, Rumunija 700 milijonov, Jugoslavija ostanek eventualno 44 milijonov frankov.

Obsodba fašističnega lista, ker je obrekoval socialno-demokratskega poslanca Kolomana Wallischa. Socialistični poslanec Wallisch v avstrijski narodni skupščini, ki je že od leta 1920 v Avstriji, je v največjo spotiko vsem nasprotnikom delavstva. Vedno ga napadajo in mu podtikajo najbolj fantastične stvari. Dunajski revolverski list, fašistična »Freiheit«, je lani napadla Wallischa in mu očitala neke umore, ki jih je izvršil za časa sovjetske vlade na Madžarskem. Wallisch pa je vložil tožbo proti omenjenemu listu in te dni še le se je vršila končna obravnava. Uredniku »Freiheit« pa se dokaz resnice ni posrečil in je bil kaznovan na 1000 šilingov denarne kazni in še posebej na plačilo 3000 šilingov odškodnine, tedaj skupno na 4000 šilingov, to je 32.000 Din. K temu še pridejo pravdni stroški, ki niso všteti. Wallisch je dokazal, da ni imel z njemu podtaknjenimi umori ničesar opraviti, če ravno je bil član revolucionarnega odbora v Kiskunfelegyhazi in da so bili tamkaj res trije bestialni umori izvršeni, ne da bi bile omenjene tri osebe sploh postavljene pred sodišče. Wallisch je za te divje umore izvedel šele potem, ko je na Madžarskem sovjetski režim že davno izginil. Tamošnji revolucionarni odbor sploh ni izrekel niti ene smrtne obsodbe. Wallisch je bil socialist že preje in tudi pozneje. Kot glavna priča zanj je nastopil znani vodja madžarskih socialistov Kunfi. Kazen je bila izrečena po starem tiskovnem zakonu in je najvišja ali pa 14 dnevnih zapor. 3000 šilingov pa dobi tožitelj kot odškodnino. Sedaj bodo Wallischevi obrekovalci menda bolj previdni.

337.000 brezposelnih v Avstriji. Po stanju z dne 15. februarja je v Avstriji 337.000 nezaposlenih. Število brezposelnih se je v 15 dneh zvišalo za 5700. Lansko leto v sredi februarja je bilo število nezaposlenih za 54 tisoč manjše. Vlada avstrijske zvezne republike je sklenila, od dovoljenega proračuna za tekoče leto prihraniti nekakšno »železno« rezer-

hrane, ni pa spolni nagon ali — da se izrazimo po domače — spolni apetit. Ta se razlikuje med posamezniki in nemogoče je narediti pravila, ki bi racionalno regulirala to reč. Učeni seksologi nas zagotavljajo, da je na vsakih 10.000 zakonitih dvojic komaj ena, ki je stoodstotno seksualno adaptirana, to je, da se ujema.

Ni čuda, da vlada v spolnem življenju največja anarhija — in takisto je anarhija v gospodarskem življenju, ki je problem kruha. Oboje je na napačni podlagi. Spolno življenje se regulira s kolektivno moralno, vprašanje kruha je pa prepuščeno posamezniku. In baš narobe bi moralo biti! Družba bi morala skrbeti za kruh, spolno življenje pa naj bi si vsakdo sam uravnaval po svojem okusu in svojih potrebah.

Kajpada je treba priznati, da je za svobodo v spolnih odnosih treba zdravih in izobraženih ljudi. Potrebna je drugačna vzgoja od mladega. To pride v bodočnosti.

vo v znesku 48 milijonov šilingov za vse slučaje, če bi državni dohodki bili manjši kot so proračunani, oziroma če bo brezposelnost še dalje naraščala.

Avstrija hoče milico. Avstrijska narodna skupščina je sklenila naprositi signaturne države (velesile) za dovoljenje uvedbe splošne vojaške dolžnosti po švicarskem vzoru.

Avstrijski velegruntarji za visoke carine in za nizke uradniške plače. Landbund ima v Avstriji vedno večji apetit. Avstrijske carine so bile v zadnjih letih ponovno povišane na uvoz vse cerealij. Razen tega je parlament sprejel zakon, glasom katerega dobe poljedelci za vsak posejan hektar zemlje po 16 šilingov premije. Toda sedaj zahtevajo agrarci naravnost fantastična povišanja uvoznih carin na vse poljedelske pridelke, meso in živino. Carine bi se naj kar potrojile. Ako bi se tej zahtevi ugodilo, tedaj bi kilogram kruha stal okoli deset dinarjev. Take carine bi morale voditi avstrijsko republiko naravnost v pogubo. Kdo ve, če se s tem ne zasleduje kakšnih posebnih ciljev. Nasprotno pa zahtevajo avstrijski velekmetske znižanje prejemkov državnih uslužbencev.

Atmosfera diktature. V berlinski »Neue Rundschau« razpravlja Carlo Sforza o karakterju fašistične diktature. Pravi namreč: »Če se obrača diktatura na čustva množic, tedaj se obrača na slaba čustva: ker poizkusa zbujati vojna čustva in paroksizme bahavega in škodljivega šovinizma. Diktatura fašizma uspeva samo v vojni atmosferi, in če postane ne politika miroljubna, to le zaradi tega, ker podleže mednarodni atmosferi, ki je na srečo ne more razbiti.«

32.311 vpepeljenih mrličev se je izvršilo po prevratu v Čehoslovaški, kjer se nahaja točasno 9 krematorijev; in sicer je bilo vpepeljenih v krematoriju v Prahi (ki obstoja od leta 1921) 17.027 mrličev, v Reichenburgu 6115, v Pardubicah 2823, v Mostu 2152, v Moravski Ostravi 1639, v Plznu 1192, v Nyburku 619, v Budjevicah 461, v Brnu 283 (v Brnu je bil krematorij odprt leta 1930). Leta 1919 se je izvršilo v državi 670 vpepeljenj, leta 1930 pa 4725; od slednjih odpade 2328 (ali 49,3 odstotkov na katolike, 1218 (25,8 odstotkov) na brezkonfesionalne, 678 (14,3 odstotkov) na pripadnike čehoslovaške narodne cerkve, 370 (7,8 odstotkov) na protestante, 116 (2,5 odstotkov) na žide in 14 (0,3 odstotkov) na pravoslavne.

Švicarji odklanjajo odlikovanja. Kakor znano, so Švicarji s plebiscitom odločili, da noben Švicar ne sme sprejeti odlikovanja kakršnekoli države. Švicarski socialistični listi so v zvezi s tem vprašanjem pisali nekako tako-le: Države, razne ustanove ustanavljajo rede in odlikovanja, da svoje zaslužne ljudi odlikujejo. Z odlikovanji izkazujejo vitežke in meščanske časti državljanom, članom, mecenom itd. Ni pa vsak človek vnet za odlikovanja: nekateri ljudje ne želje odlikovanj v svoji skromnosti, drugi iz svoje osebnosti ali načelne pripadnosti svetovnemu naziranju, a so kljub temu najpoštenjši ljudje. Odlikovanja res služijo svojemu namenu, če tisti odlikovanec dobi zasluženo nagrado, ki čuti ob njej notranje zadovoljstvo, zakaj nesebični je najbolj srečen, če vrši svoje koristno delo nagrajeno z notranjim zadovoljstvom.

Na Španskem se zopet polnijo ječe. Na Španskem se je uvedlo novo politično preganjanje socializmov in republikancev. Zaprli so tudi urednika tednika »Razredna borba«, Angela Lacorta. Razentega, da zapirajo v javnem življenju delujoče osebe, so uvedli zlasti tudi preganjanje osumljenцев iz njih bivališča. Španske oblasti potemtakem izvajajo najhujši teror, a molče o njem, ker dobiva gibanje jako revolucionaren značaj.

Nova ponesrečena revolucija v Peruju. V južnoameriški državi Peru je nastal del 20. t. m. v glavnem mestu Limi upor, ki je imel namen, vrči predsednika republike Cerra in vlado. Uprlo se je vojaštvo in del civilnega prebivalstva. Vdrli so v palačo predsednika okoli polnoči.

Na Španskem imajo novo vlado.

Predsednik admiral Aznar.

Danes teden je bila na Španskem rešena vladna kriza. Vlada se je sestavila iz desničarjev in monarhističnih liberalcev. V vladi so: Admiral Aznar, grof Romanones, marki Alhucemas, Ventosa, marki Hoyos, general Berenguer, La Cierva, vojvoda Maura, grof Bugallall. — Vlada ima znake prikrita vojaške diktature. Opozicionalne stranke, zlasti tudi politični jetniki, ki jih je precejšnje število, so mnenja, da je ta vlada le intermezzo v naglem razvoju do republike.

Vladne čete so bile pripravljene in nje vojaštvo je pobilo 40 upornikov. Približno toliko je padlo tudi vojakov. Revolucionarno gibanje je vodil bivši predsednik republike Legula.

Delavske sindikalne organizacije na Japonskem priznane. Delavske strokovne organizacije so na Japonskem sicer že tudi dosedaj obstojale, vendar niso bile pravno priznane. Sedaj je predložen zbornici načrt zakona, ki daje japonskim delavcem pravico, da se organizirajo in se smejo posluževati v gotovi meri kolektivnih akcij. Da potolaži kapitaliste, ki jim načrt zakona ni všeč, pripravlja vlada vzporeden zakon, ki predvideva državno kontrolo v konfliktih med delavci in delodajalci.

Poostreno prisilno delo v Sovjetski Uniji. »Krasnaja Gazeta« je objavila novo naredbo, po kateri se odreja splošno prisilno delo (kuluk) pri žetvi, sekanju lesa za eksport, za splavljanje lesa, za gradbe in popravke cest in pri elementarnih katastrofah. Vpoklice vrše okrožni soveti v prvi vrsti za meščanski del prebivalstva, ki je brez političnih pravic. Odteževanje od dela se kaznuje.

Glad v Zedinjenih državah. V razpravi o pomoči brezposelnim v Zedinjenih državah v senatu, kjer se je predlagal kredit 25 milijonov dolarjev, je rekel senator Caraway, da pomrje v onih krajih, kjer je bila lani suša, vsak dan 1000 oseb za gladom. — In vendar pravi vlada, da tem umirajočim ni treba dati kruha.

Spor za beg kajzerja. V Nemčiji je sedaj šele nastalo vprašanje, kako je Viljem II. pobegnil iz dežele, ali v sporazumu z njegovimi zvestinci ali brez sporazuma. Neki bivši major Anker je imel v Berlinu predavanje o vzrokih pomena Nemčije in je med drugim omenil tudi beg Viljema na Holandsko. Predavatelju je baje takrat sedanjí nemški preds. maršal Hindenburg izjavil, da je kajzer pobegnil brez njegove vednosti. Ta trditev pa je sedaj Hindenburga izzvala k dementiju, češ, da ni res, da bi bil on kaj takega kedaj rekel, ker je nasprotno res, da je Viljem zbežal v inozemstvo ne le z njegovo vednostjo, temveč celo na njegov in drugih gospodov nasvet.

Strašna rudniška katastrofa. V rudniku »Reserve« v Notbergu pri Aachenu, se je v soboto zgodila strašna plinska eksplozija. Dosedaj so našli 32 mrtvih rudarjev in 4 ubite konje. Eksplozija je imela tako silno moč, da je nekatere rudarje vrglo z nogami proti stropu, kjer so med tramovjem obviseli za noge in se z glavami navzdol zadušili v ognju in plamenu. Zopet druge je vrglo ob stene, kjer so njih telesa ostala nalepljena, kakor če bi kdo kepo blata vrgel ob zid. Nekega konja je vrglo po rovu 50 metrov daleč, kjer je cbležal kot brezoblična masa. Reševalna dela se še vrše. Skoro ne mine teden, da bi ne čitali o groznilih nesrečah v rudnikih, a kljub temu se rudarja tako malo vpoštevajo. O podobni nesreči poročajo iz Amerike, kjer se je v nekem rudniku pri Timmins, v državi Ontario, vnelo več ton razstreliva, pri čemur je bilo 20 rudarjev ubitih. Od eksplozije se je stresla zemlja in zrak tako silno, da so 13 milj naokrog popokale vse šipe v oknih.

Železničarska bolniška blagajna.

Za zdravje železničarjev ni denarja.

V nedeljo, dne 15. februarja se je vršila v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani oblastna skupščina bolniške blagajne železničarjev.

Iste dne so bile sklicane tudi skupščine ostalih starih direktij. Te skupščine imajo precej omejen, z uredbo določen delokrog. Sestajajo se samo enkrat letno, da odobrijo obračun ter sprejmejo proračun. Razen tega smejo skupščinarji postaviti predloge v okvirju naredbe in pravilnika. Sprejeti predlogi ne postanejo polnomočni, predno jih ne osvoji tudi glavna skupščina v Beogradu, in končno ne potrdi prometni minister. Skupščino tvori 50 izvoljenih ter 50 od uprave imenovanih delegatov. Letošnja skupščina je bila dokaj klavrna, kajti od imenovanih delegatov se jih ni udeležila niti polovica. Tudi direkcija ni bila tokrat zastopana. Od izvoljenih jih je bilo navzočih 44. Ostalih 6 je bilo zadržanih vsled bolezni. Skupščini je bilo letos drugič predloženo tiskano poročilo, ki je opremljeno s statističnimi podatki. Povprečno število zavarovanih članov je bilo 13.618 ter 30.220 družinskih članov.

Iz poročila je razvidno, da ima fond premalo sredstev, da bi mogel nuditi članom zadostne pomoči, kjer je najbolj potrebno, namreč sapatorijsko zdravljenje. Na tisoče tuberkuloznih ne more v sanatorije iz dveh razlogov: prvič fond sam še do danes nima lastnega zdravilišča za pljučno bolne. Tuja zdravilišča pa so itak vedno prenapolnjena. Toda ne glede na to, člani po večini v obče ne morejo v sanatorije, ker fond prispeva samo deloma in član mora n. pr. za trimesečno zdravljenje na Golniku doplačevati po več tisoč dinarjev.

Ker pa v največ slučajih člani takih vsot ne zmorejo, zato se ne zdravijo, ali pa se eventualno odločijo še le tedaj, ko je bolezen že tako napredovala, da je ozdravljenje sploh izključeno.

Izvoljeni skupščinarji, ki so vsi člani Saveza železničarjev Jugoslavije — samo v ljubljanski oblastni skupščini, stavijo leto za letom važne predloge, ki jih ljubljanska oblastna skupščina po večini sprejme, toda glavna skupščina, ki jo tvorijo vse oblastne skupščine, pa po večini odkloni, sklicujoč se na uredbo, oziroma na pravilnik, potem pa na proračunsko nemožnost ali pa končno tudi na kaj drugega.

Uprava je sicer že pred leti obljubila, da bo uredba, ki je že zastarela, zamenjena in s tem tudi famozni pravilnik, ki je poln nejasnosti ter protislovij. Toda do sedaj je še vse pri starem. O avtonomiji skoraj ni niti govora, kajti vse sklepe oblastnega odbora lahko glavni odbor v Beogradu razveljavi, kar tudi zelo rad stori.

Nekoliko podrobnosti prihodnjic.

Ljubljana.

Delavska železničarska glasbeno društvo »Zarja« v Ljubljani sklicuje letni redni občni zbor v soboto, dne 28. februarja 1931 ob 7. uri zvečer v prostorih Strokovne komisije (Delavska zbornica). Dnevni red: 1. Poročilo starega odbora. 2. Volitev novega odbora. 3. Raznosterosti. — Odbor.

Maribor.

Ali ni to tudi vojni invalid? V Linhartovi ulici šte. 17 stanuje revna vdova s hčerjo in 26 letnim sinom. Ta sin F. K. je bil njena edina nada na podporo, ki bi ji jo mogel nuditi na stara leta. Bil je čvrst, zdrav fant, ko so ga vpoklicali k vojakem, nekam na jug, za 18 mesecev. Po petnajstih mesecih je dobila mati pohabljenega sina nazaj, in od tedaj leži mladi mož že skozi tri leta kot razvalina, kot kos lesa, dema v postelji, ne more se ganiti in ne govoriti, njegov živčni sistem je v razkroju. Edino do jedi še ima tek, ki mu ga pa uboga mati dostikrat ne more utešiti. Sama je navezana na podporo hčere, ki pa ima s svoje strani otroke. Mati pa v tovarno ne more, ker mora vsak čas sinu streči

„Nadaljevanje o 4. božji zapovedi!“

Senovo, dne 16. februarja 1931.

Zdravniško poročilo o izvršeni preiskavi po Bitančevi materi.

Drugi dan, to je 15. t. m. je bil vabljen tukajšnji zdravnik g. dr. Benedičič, da takoj gre v spremstvu žandarmerije na lice mesta in ugotovi stanje matere Leopolda Bitančev ter poda zdravniško poročilo, ki se sledeče glasi:

»Bitanec Leopold nama odpre kovačnico ter pokaže v desnem kotu neki vzdelek, ograđen z deskami, z malim vhodom, češ, tu notri leži moja mati stara 80 let. — Človeku vzame tema vid in šele sčasoma sem videl v temi v vzdiku kovačnice del lesenega odra, raztigan in zamazan slamnjač, ter kup umazanih, črnih, starih, raztrganih cunj. Vzdelek v kovačnici je 2 in pol metra visok, 2 metra dolg in 1 in pol metra širok. Na dveh tesarskih stolah so položene deske, ki predstavljajo postelji. Zraven je neka stara velika lončena posoda, za telesno potrebo. Iz te posode se širi strahovit smrad. Zadnja stena tega brloga je zidana v zemljo. Vse je črno, umazano in prašno. Zahteval sem, da Bitanec pelje svojo mater v prvo nadstropje, kjer stanuje on in njegova žena. V prvem nadstropju je zelo lično opremljeno stanovanje, obstoječe iz 2 velikih čednih sob, veže, kuhinje in pritliklin. V eni sobi sta 2 postelji, v drugi pa 1; na posteljah pernice in celi kupi mehkih blazin.

Na moje vprašanje, zakaj nima svoje matere zgoraj, je Bitanec odgovoril, da mati za njega tudi ni skrbela in si je sam moral vse trdo prislužiti, sicer je pa mati tudi »doli« zadovoljna. Ta starka dela vtis na človeka, da si ne upa potožiti gorja. Znano mi je, da se je Bitanec že pred 2 letoma branil svoje matere na občinski seji, ko je bilo o tem govorja in je hotel mater dati občini v breme.

Pogled na to ubogo staro ženo je pretresljiv in bi se človek razjokal. Ženica je stara 80 let, majhne postave, skrajno mršava in izstradana, samo skelet prekriš s kožo. Koža je temno rjava (kakor bi truplo viselo 14 dni v dimu), luskinne umazanosti in nesnage, na koži ubodljaji od golazni v milijonih; koža visi od okostja v velikih gubah. Telo pokrito oziroma zavito v eno raztrgano bluzo in krilo naj bi bilo belo — a od bele se ne vidi ničesar — vidne so samo krvave lise od ugrizov golazni. V teh capah je golazni na stotisoče in to bolh in uši. Sploh se ne more najti besede, da bi se zamoglo opisati to bedno stanje te sirote. Seveda Bitanec trdi, da to ni »nič« hudega.

Luknja v kovačnici, kjer ima Bitanec svojo mater, je brlog, a ne človeško bivališče. Še živali so bolj preskrbljene, kot pa ta onemogla mati. Ker je ženica vsa premražena, prezeblja, sestradana, bo kmalu nastopila smrt, četudi je starksin organizem zelo trden.

Tako ravnanje in to še celo sina z lastno materjo je kričeče tudi zato, ker je Bitanec gmotno dobro situiran. Tako postopanje zasluži najstrožjo obsodbo.

Senovo, dne 15. februarja 1931.

Dr. Med. Fr. Benedičič, s. r. c.

Nad Bitančevim ravnanjem s svojo materjo se zgleduje cela soseska. Koliko časa le bo Bitanec še fungiral kot občinski mož in član — socijalno-političnega odseka?

in ga privzdigovati. — Če se postavimo na stališče, da bi bil mož še danes zdrav, če bi ga ne klicala državljanska dolžnost, potem bi sledilo iz tega, da zasluži tudi isto pozornost in materijelno podporo, kakor 100% vojni invalidi.

Delavska predstava v mariborskem gledališču se vrši v soboto, 7. marca, ob 8. uri zvečer po zelo znižanih cenah (od 12—2 Din). Upriporila se bo krasna drama Leonharda Franka »Karel in Ana«, ki nam slika težko življenje vojnih ujetnikov, njihovo hrepenenje in trpljenje onih, ki so ostali med vojno doma. Drama ima izrazit socijalni značaj. Vstopnice se dbe od 26. t. m. v sledečih lokalih: v knjižnici Delavske zbornice in v papirnici Ljudske tiskarne (Slomškov trg 6). Pripominjamo, da se dbe vstopnice po znižani ceni samo v predprodaji. Sodrugi in sodružice, segajte prido po vstopnicah in oglejte si to lepo predstavo!

Občni zbor Glasbenega društva železniških delavcev in uslužbencev se vrši dne 8. marca 1931 ob 14. uri v hotelu »Orle«, I. nadstropje. Člani se naprošajo, da se občnega zbora sigurno in točno udeležijo. — Po končanem občnem zboru sledi prosta zabava za člane z godbo na lok in pijalo.

Občni zbor požarne brambre in rešilnega oddelka. V nedeljo, dne 22. t. m., se je vršil redni letni občni zbor tukajšnje požarne brambre. Društveno vodstvo je podalo obširno poročilo o delovanju. Prostovoljni gasilci se v minulem letu intervenirali v 62 slučajih požara, rešilni oddelek pa je nudil pomoč raznim ponesrečencem v 2154 slučajih. Navedene številke pač najbolje govorijo o požarnem delovanju in dobrem vodstvu društva.

Hripa še vedno hudo razsaja po Mariboru. V času od 15. do 21. t. m. je bilo prijavljenih 107 slučajev nalezljivih bolezni, in sicer 106 obolenosti na hripi in en slučaj davice.

Avtobusni promet zopet vzpostavljen. Minuli ponedeljek je bil zopet

vzpostavljen avtobusni promet po mestu kakor tudi na zunanjih progah Ptuj, Sv. Martin, Selnica in Celje. Tudi z Avstrijo je že vzpostavljena avtobusna zveza.

Ščitimo nasade pred poškodbami. V zadnjem času se zopet množijo slučajni poškodbi mestnih nasadov in tamkaj se naha- jajoča klopri in drugih naprav. Da se ta vandalizem čim bolj prepreči, se občinstvo naproša, da vsako poškodbo, ki bi jo opazi- lo, javi najbližjemu stražniku, in sicer po mož- nosti z navedbo storilca ali vsaj njegovega osebnega opisa. V slučaju, da bi ne bilo pol- stražnika v bližini, pa se naj o poškodbi obvesti mestni nadvrtar g. Borovka v Ko- roševcih ulici št. 29 ali pa društveni tajnik g. Kolar, uradnik mestnega gradbenega ura- da v Franciskanski ulici št. 8-I, telefon št. 2236.

Samomor Mariborčanke na Du- naju. V noči od sobote na nedeljo se je zastrupila s svetilnim plinom na Dunaju Olga Glinik, doma v Studen- cih pri Mariboru. Vzrok samomora je še nepojasnen.

Pripravite dokumente za ljudsko štetje. Da bo moglo biti ljudsko štetje 1. aprila iz- vršeno točno in pravilno ter brez zavlače- vanja, poziva mestno načelstvo vse prebi- valce, da si oskrbijo pravočasno potrebne listine: rojstne liste, poročne liste, domov- nice itd.

Občni zbor »Ljudske samopomoči« se je vršil minulo nedeljo ob veliki udeležbi članov v »Gambrovini dvorani«. Člani so prejeli tiskana poročila o stanju in delo- vanju društva, ki je v kratki dobi obstoja pridobilo nad 20.000 članov ter je v tem ča- su že izplačalo na posmrtninah nad 2 mi- lijona dinarjev. V odbor so bili izvoljeni ve- činoma bivši odborniki, z dr. I. Šorlijem kot predsednikom.

Mariborsko gledališče. Četrtek, 26. fe- bruarja, ob 20. uri: »Ciganska ljubezen«, Ab. A. Kusoni; petek, 27. febr.: zaprto, so- bota, 28. februarja, ob 20. uri: »Prodana ne- vesta«, Gostovanje g. Maria Simenca. — Izven.

Pisarne, industrijska podjetja, šolska vodstva, kupujte edino v naši papirnici, Slomškov trg 6.

Celje.

Občni zbor SPNJ. Redni letni občni zbor Saveza privatnih name- ščencev, podružnica Celje, se bo vr- šil dne 4. marca 1931 v gostilniških prostorih Narodnega doma z važnim dnevnim redom. Začetek občnega zbora ob 19. (7.) uri zvečer. V slučaju nezadostne udeležbe se občni zbor preloži za eno uro kasneje in se bo obdržal ob vsakem številu članov.

Smuške tekme v Celju. V nedeljo, 8. jan. sta se vršili v Celju kar dve smuški tekmi. Prvo je organiziral smučarski odsek SPD in drugo pa smučarski klub Celje. Prva tekma, organizirana po SPD, se je vršila s startom od Celjske koče v višinski razliki približno 150 do 180 m. Razpisane so bile 3 nagrade za civiliste in 2 za vojake, ki so se tekme tudi udeležili. Obeh tekem so se udeležili tudi člani delavskega javnosti dobro znanega sportnega kluba »Olimp«. Pri prvi tekmi je zastopnik »Olimpa« Rudolf Tkalcich izvoje- val klubovi barvi tretje častno mesto in bil zanj tudi nagrajen. Rezultati prve tekme so bili naslednji: 1. Andrijo Kopinšek (SPD) 3 min. 5 sek.; 2. N. Božič (SPD) 3 min. 14 sek.; 3. R. Tkalcich (S. K. »Olimp«) 3 min. 35 sek.; 4. B. Diel (SPD) 3 min. 50 sek. — Druga tekma se je vršila s startom od Celjske koče, in sicer na razdaljo 18 kilometrov s ciljem v Štorah. Za S. K. »Olimp« je star- tal izven konkurence Herman Tkalcich, brat zgoraj imenovanega Tkalcicha, ki je po času zasedel drugo mesto. S. K. »Olimp« je v teh dveh tekmah dokazal, da se zelo lepo raz- vija in nas njegova zmaga tembolj veseli, ker se člani »Olimpa« rekrutirajo iz izra- zito delavskih slojev. S svojo lepo disciplino ne širijo dobrega imena samo barvam svoje- ga kluba, temveč tudi delavskemu razredu, ki se zlasti zadnje čase pojavlja tudi v Celju kot jak kulturni in sportni faktor. Naj pove- mo pri tej priliki še to, da so vsi člani S. K. »Olimpa« sklenili, kosporativno pristopiti k novostnujoči se podružnici »Priatelja Pri- roda«. Smuški tekmi na pustno nedeljo pa ka- žeta, da gre današnja mladina po drugih potih, kajti včasih se je na to nedeljo pijan- čevalo po zakajenih gostilnah, sedaj se pa mladina zabava v prosti naravi. Hvalevredna sprememba.

Hrastnik.

Kako se med rudarji rešuje kriza. Pred nekaj dnevi so bili malo pred 12. uro zbrani okrog kotla pred stroj, jaškom v svojih zamazanih oblekah prezebljeni rudarji. Grelji so se in razgovarjali o tej preklicani krizi, češ že zopet nove redukcije, še večje praznovanje, še večja beda. Oh, da, beda! Beda! Kar se pojavi pred njimi katehet g. Žaler in se vmeša v pogo- vor. Pritrjuje rudarjem. Slabi časi, siromaštvo, hudo, hudo je in sedaj nove redukcije! Celu 400 delavcev nameravajo reducirati? Ne, to vendar ne bo šlo, tudi jaz in gospod župnik ukrepeva potrebne korake na mero- dajnem mestu. — Ne bo se zgodilo, imejte zaupanje. Medtem pa se o- oglasi zvonjenje iz kapelice. Poldne je. Zdaj se g. katehet hitro pripravi in reče: Upajmo, molimo! Rudarji so se pričeli odkrivati in mrmraje gle- dali okrog sebe, da li jih ne bi kdo vi- del — ali od sramu ali strahu pred podjetnikom, ki bi znal reči, češ kaj vse se godi med službo, da bi jih bržkone pri sedanjih strogosti znala doleteti še kazen za njihovo pobož- nost. G. katehet je prav zadovoljno odhajal od svojih vernikov. Ali ni bi- lo časa, ali pa ni bil noben izmed ru- darjev v stanu povedati g. katehetu: Mi iščemo iz te krize poti, a z vašim posredovanjem in z molitvijo je ne bo konec. Pokazali bi nam pa vašo socijalnost na primernejši način: Ako bi v tem času nabirali denar za ubo- ge v velikem pomanjkanju živeče ru- darje, ne pa misliti, da bodo stotisoči za cerkev in pa vaša pridiga rešili rudarje iz krize in bede.

Senovo.

Delavski oder »Svobode« v Senovem priredi dne 1. marca t. l. v šolski dvorani na Senovem šaloigro v 3 dejanjih »Vozel«, s sodelovanjem Delavske godbe. — Ker je to prvi nastop »Svobode«, si je društvo iz- bralo res pravo šaloigro, ki bo občinstvo vžgala.

Zabukovca.

Redni občni zbor »Svobode«. Naša podružnica bo imela svoj 11. letni redni občni zbor v nedeljo, dne 1. marca ob pol 4. uri popoldne v gostilni Zupanc v Migojnicah. Po- ziva se člane zamudnike, da store

svojo dolžnost in poravnajo članari- no. Apeliramo na vse članstvo, da se občnega zbora polnoštevilno ude- leži. J. Z.

Študenti pri Mariboru

Vlom v delavnico čevljarja Kotnika. V soboto zvečer so neznani storilci vlomili v delavnico čevljarjskega mojstra Kotnika v Krpanovi ulici, odkoder so odnesli razne predmete večje vrednosti. Istotako so po- skusili vlomiti tudi na Kralja Petra cesti- kjer pa so jih pravočasno opazili. Orožniki so baje storilec že na sledu.

Ruše.

Volitve obratnih zaupnikov v tovarni za dušek. Tudi pri nas so se vršile volitve obratnih zaupnikov za leto 1931 v tovarni za dušek. Vložena je bila samo ena kan- didatna lista Spl. delavske zveze Jug., po- družnice Ruše, zato se je postopek izvršil po členu 22 (navodil). Zanimivo je, da so bili predloženi ter izvoljeni skoro vsi do- sedanji zaupniki, ki že več let neprenehoma vršijo dolžnosti delavskih zaupnikov ter so vsi strokovno organizirani, kar znači, da uživa organizacija SDZJ v Rušah neomeje- no zaupanje s strani delavstva tudi v teh za ruško delavstvo najkritičnejših časih, ko je odpuščanje delavstva na dnevnem redu ter je obrat skrčen in delo omejeno.

Mežica.

Občni zbor »Svobode« v Mežici, ki se je vršil v nedeljo, 22. t. m., je pokazal, da delavstvo mežiške doline kljub veliki go- spodarski stiski ostaja zvesto svojim nače- lom in stremljenju po delavski kulturi. Naj- več se zanimajo mežiški »Svobodaši« za dramatično in so v preteklem letu vprizo- rili več zelo lepo uspešnih predstav, med temi dvakrat »Miklovo Zalo«, ki jo igrajo Ko- rošci tako radi in ki zahteva velik ansambl in precejšnji žrtve v kostimiranju. Podru- žnica ima tudi zelo lep lasten oder v dvo- rani Konzumnega društva. Drugih odsekov podružnica ni imela, želi pa obnoviti tam- buraški odsek. Radi bi si razširili knjižnico, ki steje sedaj komaj kakih petnajst starih knjig. Po stvarni in živahni debati, v katero so posegali prav pridno skoro vsi navzoči člani, se je izvolil novi odbor (ki kaže na- pram staremu samo malenkostne izpreme- be): predsednik: Lesnik Rudi; njegov na- mestnik: Weidl Avgust; tajnik: Zupanc Fr. (poslovodja Konz. dr.); nam.: Ladinek Ivan; blagajnik: Grauf Lulla; nam.: Kapun Valen- tin; gospodar: Pustoslemšek Ferdo; knjiž- ničar: Ladinek Josip; igralski režiser: Le- sičnik Ivan; nadzorstvo tvorita: Perovec Josip in Kopmajer Ludovik; v ostali odbor pa so voljeni: Verčkovnik Martin, Presenc Maks in Pihali Ivan. V imenu centrate je občni zbor pozdravil s. Tane iz Maribora. (Novemu odboru želimo v novem poslov- nem letu obilo uspeha in kulturnega raz- maha. Obenem pa naj ne zamudi o svojem delovanju poročati v našem časopisu. Op. uredn.)

MALA NAZNANILA.

Vsi letni naročniki dobe **zastoni** 14 karatno originalno ameriškano

zlatu nalivno pero

ali pa **Kürschnerjev ročni leksikon**, (900 strani, 32 tabel) ali eno **prvovrstno radijsko cev**.

Zahtevajte takoj brezplačno na ogled »Radio« well«. Naroča se Administration der »Radio- welt« Wien I, Pestalozziggasse Nr. 6, ki prinaša obširne radioprograme, interesantne slike in ima lepo urejene poučne tehnične članke.

Usnjate rokavice v veliki izbiri tu in inozemske **rogavice** po nizkih cenah.

Trgovina z rokavicami in stezniki
Marija Sieber,
Maribor, Glavni trg 14, preje Gosposka 9.

Naročajte

ново izišlo knjigo

„Taškent“
kruha bogato mesto

od Aleksandra Neverova. Prevod preskrbel I. Vuk. Knjiga je lepo opremljena v kartonskih platni- cah in stane 17 Din. v platno vezana 28 Din. Dobi se pri za- ložništvu mesečnika »Svoboda« Ljubljana in v vseh knjigarnah.

ELEKTROMEHANIČNA DELAVNICA M. TRABI

Maribor, Vodnikov trg 3, Tel. 2702

Popravila vseh vrst električnih strojev in aparatov, novo ovijanje sežganih elektro- motorjev, dynamo-strojev, transformatorjev itd. Lastna preizkuševalnica, točna in ku- lantna postrežba, zmerne cene, nakup in prodaja porabljenih motorjev in dynamo- strojev.

Kolesa, otroške vozičke, gramofone in šivalne stroje vseh vrst popravlja najceneje meh. del.

Justin Gustinčič
Maribor, Tattenbachova ulica št. 14

Velika zaloga gramofonov in plošč znamke »Columbia« in več drugih znamk.

V tekstilnem bazarju
Vetrinjska ulica št. 15
Maribor

se dobi dobro blago za ženske in otroške obleke po Din 8—, 10—, 12— meter. Oglejte si pred nakupom.

ČITAJTE!

socijalno dramo Rudolfa Golouha

KRIZA.

Naroča se pri upravi »Delavske Po- litike« v Mariboru, Ruška cesta 5. Vsaka naša knjižnica, vsak naš čit- atelj mora naročiti to našo najboljšo socijalno dramo.

Pristopajte k zadrugi

„Delavski dom“

t. z. z. o. z. v Mariboru

Pristopnina znaša 5 Din, delež 125 Din. Vsak de- lavec, delavka naj sma- tra za svojo dolžnost da bo član te delavske zadruge.

Zbirajte za tiskovni sklad

Hitro se en zvezek!

od Papirnice

Ljudske tiskarne
Slomškov trg 6

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnje v Mariboru. - Telefon štev. 2324.

Nalagajte svoje prihranke

v štajerski hranilnici in posojilnici
v Mariboru, Rotovski trg štev. 6.

Posojila dajemo po ugodnih pogojih!

Vloge obrestujemo po 7%
proti trimesečni odpovedi.